

В.М. Авраменко, д.т.н, проф., Н.Т. Юнєва, к.т.н.

МОДЕЛЬ САМОУСТАЛЕНОГО ЗА НАПРУГОЮ ПІСЛЯВАРІЙНОГО РЕЖИМУ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЧНОЇ СИСТЕМИ

Інститут електродинаміки НАН України

Обґрунтована модель самоусталеного за напругою післяаварійного режиму ЕЕС, яка враховує дію автоматичних регуляторів напруги синхронних машин

Розрахунки усталених електричних режимів є необхідним елементом автоматизованих систем диспетчерського керування електроенергетичними системами (ЕЕС). Для розрахунків режимів, в яких відхилення частоти струму незначні і їми можна нехтувати, для джерел енергії (електричної потужності), окрім балансуєчого вузла, який моделює електростанцію, яка підтримує незмінність частоти, задають активну потужність генерації електричної енергії і реактивну потужність або бажаний рівень напруги з обмеженням щодо реактивної потужності. В балансуєчому вузлі задають фіксований вектор напруги, завдяки чому забезпечується баланс генерації і навантаження в електричній системі разом із втратами потужності в елементах електричної мережі, які залежать від параметрів електричного режиму (напруги, струмів), які є метою розрахунку. Фактично це є модель планового (бажаного) електричного режиму ЕЕС.

В задачах керування ЕЕС є такі, які пов'язані з роботою автоматичних пристроїв захисту і автоматики і в яких необхідно мати інформацію про параметри самоусталеного режиму системи, тобто збалансованого по потужності електричного режиму, який утворюється в системі після збурення (наприклад, вимикання пристроями захисту пошкодженого елемента мережі) з урахуванням дії автоматичних регуляторів на об'єктах ЕЕС, але без втручання оперативного персоналу. Таким чином виникає самоусталений післяаварійний режим ЕЕС.

Синхронні генератори електростанцій, а також синхронні компенсатори здійснюють регулювання напруги завдяки дії автоматичних регуляторів збурення. В роботі показано, яким чином треба задати електростанцію, щоб враховувати у розрахунку самоусталеного режиму дію автоматичного регулятора напруги синхронної машини. Використовуючи параметри доаварійного режиму, синхронний реактивний опір, який моделює машину в усталеному режимі, і коефіцієнт регулювання напруги регулятора збудження, можна знайти електрорушійну силу за післяаварійним реактивним опором, яка відтворить у розрахунку післяаварійного режиму дію автоматичного регулятора напруги. Запропонована модель реалізована у програмному комплексі розрахунку стійкості, доаварійних і післяаварійних режимів складних ЕЕС.